

Consultatiereactie op de ontwerp-AMvB dierwaardige veehouderij

Een morele crisis van onze tijd

De manier waarop we als samenleving omgaan met dieren is, naar mijn overtuiging, een van de grootste morele vraagstukken van deze tijd. Elk jaar lijden en sterven er in Nederland honderden miljoenen dieren in de veehouderij. Het gaat niet alleen om varkens, kippen, kalveren en koeien, maar ook om vissen, insecten en andere diersoorten die nauwelijks worden genoemd in het debat, maar wel in groten getale worden gehouden, geslacht of gebruikt. Het zijn wezens met gevoel, belangen, en het vermogen tot lijden. Toch worden zij gereduceerd tot productiemiddelen – discriminatie op basis van diersoort. Dit is niet alleen tragisch; het is een morele schande.

Bezwaren tegen de ontwerp-AMvB

1. Traagheid en vrijblijvendheid

De AMvB is doorspekt met langdurige overgangsregelingen (tot 2040), vage formuleringen en ‘gereserveerde’ artikelen zonder inhoud. Veel bepalingen worden pas geëvalueerd jaren na invoering, en de werkelijke verplichtingen zijn vaak afhankelijk van sectorale invulling via niet-bindende "Gidsen voor Goede Praktijken". Zolang veel regels afhankelijk blijven van vrijwillige sectorafspraken of toekomstige evaluaties, blijft de impact onzeker – en verandert er op korte termijn nauwelijks iets voor de dieren.

2. Systeembehoud in plaats van systeemverandering

De AMvB beweegt binnen de kaders van het bestaande industriële systeem. De intrinsieke waarde van het dier is wel benoemd in de toelichting, maar krijgt geen juridisch fundament. Er is geen fundamentele keuze om het systeem aan te passen aan het dier. Ingrepen worden ‘uitgefaseerd’ maar niet verboden; vervanging via genetische selectie (zoals hoornloosheid bij runderen) legitimeert het lijden via een achterdeur.

3. Onvoldoende ambitie bij natuurlijke behoeften

De AMvB benoemt op papier veel gedragsbehoeften – zoals exploratie, zelfverzorging, foerageren en sociaal gedrag – maar de praktische vertaling in verplichtende maatregelen blijft beperkt. In veel gevallen is de concrete invulling uitgesteld (“<gereserveerd>”), afhankelijk van bouwjaar van de stal of pas verplicht ná evaluatie. Zelfs op de lange termijn blijven kernaspecten van natuurlijk gedrag – zoals moederzorg, toegang tot buitenlucht en modderbaden – ontbreken of optioneel.

Voorstellen ter verbetering

1. Systeemverandering en normstelling

- **Herzie de AMvB volledig:** werk vanuit het perspectief van het dier, niet vanuit technische optimalisatie van het bestaande houderijsysteem. Laat natuurlijk gedrag, gezondheid en autonomie centraal staan.
- Stel duidelijke eindbeelden per diersoort vast, en werk hier via **concrete en juridisch verankerde stappen** naartoe.
- Koppel de AMvB aan **reductiedoelen** voor de veestapel en vleesconsumptie, en stimuleer **plantaardige alternatieven** structureel.

2. Versnel de uitfasering van dierenwaardige praktijken

- Verbied per direct:
 - Couperen van staarten
 - Wegbranden van snavels
 - Onthoornen van runderen
 - Kraamkooien voor zeugen
- Stop genetische selectie die dieren verminkt, zoals het fokken van vleeskuikens met pathologische groeisnelheid of varkens met te grote worpen.

3. Veranker natuurlijk gedrag wettelijk en handhaafbaar

- Garandeer buitenruimte voor alle diersoorten – zoals wroeten voor varkens, grazen voor koeien en stofbaden voor kippen.
- Breid leefruimte substantieel uit; een extra 0,1 m² is onvoldoende voor gedragsverrijking.
- Veranker moederzorg (zoals zogen, sociaal contact) in de wet, niet alleen als gedragsbehoefte in een toekomstige paragraaf.
- Maak gebruik van bestaande wetenschappelijke inzichten in welzijn en ethologie – en leg deze normstellend vast.

4. Maak regels rechtsgeldig en afdwingbaar

- Vervang vrijblijvende verwijzingen naar sectorale 'Gidsen voor Goede Praktijken' door wettelijke voorschriften met duidelijke minimumnormen.
- Voorkom rechtsongelijkheid tussen dieren: stel dezelfde minimumnormen voor elk dier, ongeacht soort, leeftijd of marktbestemming (binnenland/export).
- Zorg dat dierenwelzijnsnormen niet afhankelijk zijn van economische randvoorwaarden of verdienmodellen van veehouders.

5. Besteed aandacht aan ernstig onderbelichte dieren

- **Vissen:** dagelijks lijden miljoenen vissen in overvolle tanks, bij onverdoofde slacht of slechte waterkwaliteit. Zij verdienen wettelijke bescherming en welzijnsnormen, zoals verdoving, ruimte, en geschikt water.

- **Insecten:** miljarden insecten worden gehouden zonder enige wettelijke bescherming, terwijl wetenschappelijk bewijs wijst op pijnperceptie. Pas hier het voorzorgsprincipe toe.
 - **Kippen:** de meest gehouden diersoort in Nederland, maar mogen nog jaren in koloniekooien blijven zonder buitenruimte.
-

Slotbeschouwing

Deze AMvB schiet fundamenteel tekort in visie, daadkracht en juridische verankering. Het ontbreekt aan een helder moreel kompas, aan concrete doelen, en aan een geloofwaardige route naar een echt dierwaardige veehouderij in 2040.

Zonder scherpe keuzes blijft dit beleid een optelsom van intenties, uitzonderingen en uitstel. De overheid moet hier leidend zijn – niet volgend. Ik roep de wetgever daarom op: **ga terug naar de tekentafel** en schrijf een voorstel waarin de waardigheid van elk dier centraal staat, wettelijk wordt vastgelegd en op korte termijn handhaafbaar is.